

דף מידע והנחיות למטופל/ת

**דף הסבר והנחיות לקראת בדיקת קולונוסקופיה בשעות אחה"צ (15:00-20:00)
הכנת מרוקן**

מהי קולונוסקופיה?

קולונוסקופיה היא בדיקה נפוצה לצורך אבחון וטיפול במחלות של המעי הגס. את הבדיקה מבצע רופא גסטרואנטולוג באמצעות החדרת אנדוסקופ לפי הטבעת. האנדוסקופ הוא צינור דק וגמיש (כעובי אצבע) בקצהו יש מצלמת וידאו זעירה אשר מאפשרת הסתכלות ישירה אל חלל המעי הגס ומכאן שמה: קולון – מעי, סקופיה – מבט. לבדיקת קולונוסקופיה חשיבות רבה למניעה וגילוי מוקדם של סרטן מעי הגס. הבדיקה הינה איבחונית וטיפולית. במהלך בדיקת הקולונוסקופיה ניתן לבצע פעולות שונות כמו: לקיחת ביופסיה, כריתת פוליפ והרחבת המעי במקרה של היצריות. הבדיקה מתבצעת אחרי מתן זריקה תוך ורידית של תרופת טשטוש, על מנת להפחית ואף לנטרל את תחושת אי הנוחות שבבדיקה, לאחר קבלת הסכמה בכתב מהנבדק או מהאפוטרופוס החוקי. מצורפת דוגמא של טופס הסכמה לבדיקה.

מדוע נדרשת הכנה מיוחדת לבדיקת קולונוסקופיה?

ההכנה לבדיקה היא חלק קריטי והכרחי להצלחת הבדיקה והיא באחריותך הבלעדית! מטרת ההכנה היא לרוקן את חלל המעי מכל התוכן שיש בו על מנת שניתן יהיה לראות היטב את דופן המעי. הכנה לא טובה תפגום באיכות הבדיקה וביכולת האבחנה ולפעמים תצריך קולונוסקופיה חוזרת. תהליך ההכנה נמשך מספר שעות וחייבים להקפיד **על כל הוראות ההכנה**. ההכנה מחולקת לשלב התזונה ושלב החומרים המשלשלים. **שלב התזונה** משותף לכל הנבדקים. **שלב המשלשלים** משתנה מנבדק לנבדק. קיימים מספר חומרי הכנה והבחירה ביניהם נקבעת ע"י הרופא ע"פ מחלות הנבדק, גילו ונתונים רפואיים אחרים. **כל החומרים מחייבים מרשם רופא**.

כיצד עלי להתכונן לבדיקה?

תרופות

- יש לפנות לרופא/ה המטפל/ת כשבוע לפני הבדיקה על מנת לקבל הנחיות מותאמות באופן אישי, בעיקר עבור טיפול במדללי דם. **נא למסור לרופא/ה המטפל/ת את דף המידע המצורף בסוף חוברת זו.**
- יש להפסיק נטילת תרופות המכילות ברזל, ביסמוט או פחם 5 ימים לפני הבדיקה
- תרופות עבור **יתר לחץ דם או מחלות לב** – יש לקחת את התרופות הקבועות בבוקר הבדיקה למרות הצום.
- תרופות עבור **סוכרת-אסור** להזריק אינסולין או ליטול תרופות לטיפול בסוכרת בבוקר הבדיקה, אך יש להביא את האינסולין עמך. יש להביא גם אוכל לארוחה קלה לאחר הבדיקה.
- תרופות עבור **דילול דם** – יש לפעול על פי הנחיות הרופא/ה המטפל/ת ולבצע בדיקת דם לתפקודי קרישה.
- במידה ואתה סובלת **מעצירות** ומשתמשות בתרופות משלשלות באופן קבוע, עליך להמשיך ליטול את התרופות המשלשלות כרגיל, בנוסף להוראות ההכנה.

הנחיות נוספות

- חובה להגיע עם מלווה (אין לנהוג ברכב ביום הבדיקה)
- מומלץ ללבוש בגד נוח ולהמנע מענידת תכשיטים
- יש להצטייד **במכתב הפניה** בו מפורטות האבחנות הרפואיות, רשימת תרופות עדכנית וסיבת הבדיקה.
- יש להביא תעודה מזהה, **תשובת בדיקות דם לספירה וקרישה מהשבועיים האחרונים** וטופס 17 מתאים

דף מידע והנחיות למטופל/ת

הוראות ההכנה התזונתית לבדיקת קולונוסקופיה אחה"צ – הכנת מרוקן
איכות הבדיקה בידיים שלך! נא לקרוא היטב את ההוראות ולהקפיד על כל השלבים!

3 ימים לפני הבדיקה - ארוחות קלות ושתייה מרובה

- **ניתן לאכול** - לחם לבן/פיתה/באגט (ללא דגנים, שומשום או פרג), פסטה, אורז לבן, קוסקוס, מוצרי חלב, ביצה, דגים, עוף ופסטורמה, יש להקפיד על כמויות קטנות.
- **אסור לאכול** - כל סוגי הירקות והפירות (טריים, מבושלים או יבשים), מיני גרעינים, אגוזים ושקדים, סיבים תזונתיים וקטניות (שעועית, חמוס, אפונה, עדשים, פול, פולי סויה), דגנים מלאים, שיבולת שועל, תירס/פופקורן, בשר בקר.

במקרה שיש ספק. אין ספק! - אל תאכלו מה שאתם מתלבטים לגביו!

- במהלך היום יש לשתות לפחות 8-10 כוסות של מים
- יש ליטול **כדור לקסדין (LAXADIN)** לפני השינה בכל ערב (3 ימים לפני ויומיים לפני הבדיקה)

יום לפני הבדיקה – כלכלה נוזלית בלבד החל מהשעה 14:00 ונטילת משלשלים

- **12:00** – ארוחת צהריים מותאמת לפי תפריט היום הקודם.
- **לאחר ארוחת הצהריים - ניתן לאכול/לשתות נוזלים בלבד:** מים, מיצי פירות מסוננים (ללא חתיכות פרי כמו מיץ תפוחים, מיץ ענבים וכו), מרק צח, סודה ומשקאות מוגזים, ג'לי (ללא חתיכות פרי), קרטיבים (ללא חתיכות פרי), קפה ללא גרגירים/תה ללא חלב
- **18:00** – יש להכין את תמיסת המרוקן על-ידי הוספה של 3 ליטרים של מים לאבקה במיכל. יש לערבב היטב עד להמסה מלאה ולאחר מכן לחלק לשני חלקים שווים, ולהכניס למקרר. כל חלק כ-6 כוסות.
- **18:00** - נטילת 2 כדורי לקסדין (LAXADIN)
- **18:30** - נטילת כדור מונע בחילה (פרמין (PRAMIN))
- **19:00-21:00** - תחילת שתיית החלק הראשון של המרוקן 1.5 ליטר תמיסה בקצב של כוס אחת כל 15-20 דק'. בין המנות מומלץ להמשיך לשמור את התמיסה בקירור. על מנת לשפר את הטעם ניתן להוסיף מיץ לימון סחוט טבעי צלול לחלוטין ללא חתיכות פרי.
- **לאחר מכן המשך שתיית נוזלים צלולים ללא הגבלה.**

יום הבדיקה

- **5 שעות לפני מועד הבדיקה** – נטילת כדור אחד של פרמין ולאחר חצי שעה, תחילת שתיית החלק השני של המרוקן לפי אותם כללים (1.5 ליטר בקצב של כוס אחת כל 15-20 דק'). במקביל לשתיית המרוקן עדיין מותרת שתיית נוזלים צלולים ללא הגבלה. (לדוגמא – אם שעת הבדיקה היא 15:00 אחה"צ, יש לקחת כדור פרמין ב-10:00 בבוקר, ולהתחיל לשתות את החומר ב-10:30. יש לסיים את השתייה עד השעה 12:30 בצהריים).
- **שעתיים לפני הבדיקה** - תחילת צום מלא (גם לא לשתות).

לשאלות וביירוים ניתן לפנות למכון הגסטרו :

טלפון: 03-6974969 פקס: 03-6974460 מייל: Gastro-dep@tlvmc.gov.il

דף מידע והנחיות למטופל/ת

כיצד אדע שאני מוכן לבדיקה?

כאשר ביום הבדיקה היציאות הן לא רק מיימיות אלא גם **שקופות כמו מים** – ההכנה בוצעה כהלכה. אם לא, מומלץ להשלים חוקן (Fleet enema) להכנה טובה יותר, עד לחזרת מים נקיים.

מה צפוי להיות מהלך הבדיקה?

- ביום הבדיקה תעבור קבלה ראשונית על ידי המזכירה בכניסה למכון ולאחר מכן על ידי הצוות הסיעודי.
- אם הנך סובל/ת מאלרגיה לתרופות, מחלות מדבקות או ממחלה הגורמת לדימום ואם יש לך קוצב לב מלאכותי (PACEMAKER) ו/או דפיברילטור עליך להודיע על כך לאח/ות בזמן הקבלה.
- ההמתנה לבדיקה תלויה באורך הבדיקות שלפניך שעלולות להתעכב, לכן יש להמתין בסבלנות לתורך (אל דאגה לא שכחנו אותך). זמן ההייה הכולל הצפוי במכון הגסטרו הוא עד 4-5 שעות, נא להערך בהתאם.

כיצד להתנהל לאחר הבדיקה?

- לאחר הבדיקה שאורכת בסביבות ה 30 דקות תועבר/י לחדר התאוששות. זמן השהות בחדר ההתאוששות הוא לרוב בין חצי שעה לשעתיים. שתייה ואכילה בגמר הבדיקה יותרו ע"פ הוראות הרופא/ה (רצוי להצטייד מראש בארוחה קלה כמו כריך).
- לאחר שתמצא/י כשיר/ה לשחרור, תערך פגישת סיכום עם הרופא/ה המבצע/ת ומתן דוח הבדיקה.
- במידה ונלקחו ממך ביופסיות במהלך הבדיקה את התוצאות תקבל בדואר בין 10-14 יום.

דף מידע והנחיות למטופל/ת

טופס הסכמה: אנדוסקופיה של מערכת העיכול

האנדוסקופ הוא צינור גמיש שבתוכו מצויים סיבים אופטיים, דרכם ניתן לראות, ותעלות דרכן ניתן להעביר מכשירים לצורך לקיחת ביופסיות, כריתת פוליפים, צריבת נקודות דמם, טיפול בדליות והוצאת גוף זר. אורכו של האנדוסקופ נע בין 1.20 ל- 1.80 מטר, קוטרו 1 ס"מ, וניתן בעזרתו לבדוק את מערכת העיכול העליונה והתחתונה. בדרך כלל, לפני הבדיקה, מקבל הנבדק תרופות הרגעה ו/או אלחוש מקומי, על מנת להפחית את תחושת אי הנחות שבבדיקה.

הבדיקה מבוצעת כאשר הנבדק שוכב על צדו השמאלי. כאשר מדובר בבדיקה של דרכי עיכול עליונות, (אזופגוסקופיה, גסטרוסקופיה) מוחדר האנדוסקופ דרך הפה. כאשר מדובר בבדיקה של דרכי עיכול תחתונות, (סיגמואידוסקופיה, קולונוסקופיה) מוחדר האנדוסקופ דרך פי הטבעת. בהמשך מוחדרים דרכו מכשירים בהתאם לפעולות הנדרשות. משך הבדיקה נע, בדרך כלל, בין 15 דקות לשעה. במשך הבדיקה קיימת הרגשה של אי נוחות ונפיחות בבטן. שם החולה:

שם משפחה _____ שם פרטי _____ שם האב _____ ת.ז. _____

אני מצהיר/ה ומאשר/ת בזאת שקיבלתי הסבר מפורט בעל פה מד"ר

שם משפחה _____ שם פרטי _____
על הצורך בביצוע _____
שם הפעולה _____
אבחונות ו/או טיפוליות לרבות

לקיחת ביופסיה, כריתת פוליפים, צריבת נקודות דמם, טיפול בדליות והוצאת גוף זר*.
פרט טיפול אחר _____ (להלן: "הטיפול העיקרי").

הוסבר לי על קיומן של חלופות אבחנתיות, יתרונן, חסרונן, תופעות הלוואי שלהן והסיבוכים האפשריים. כמו-כן, הוסבר לי שלמרות שהבדיקה האנדוסקופית הינה הטובה ביותר בנמצא היום לגילוי פוליפים וגידולים, הרי שלבדיקה יש מגבלות. הבדיקה מסוגלת לאתר את מרבית הגידולים והפוליפים הגדולים במעי הגס, אך לא את כולם. אני מצהיר/ה ומאשר/ת בזאת כי הוסברו לי תופעות הלוואי של הטיפול העיקרי לרבות כאב, אי נוחות ותחושה של נפיחות בבטן. כמו כן, הוסברו לי הסיבוכים האפשריים לרבות: דימום או קרע של דופן מערכת העיכול, אשר בחלק מהמקרים יצריכו תיקון ניתוחי. בבדיקת דרכי עיכול עליונות עלול להיגרם נזק לשיניים עקב החדרת המכשיר דרך הפה. הסיבוכים האמורים אינם שכיחים.

אני נותן/ת בזאת את הסכמתי לביצוע הטיפול העיקרי. כמו כן, אני מצהיר/ה ומאשר/ת בזאת כי הוסבר לי ואני מבין/ה שקיימת אפשרות שתוך ביצוע הטיפול העיקרי או מיד לאחריו יתברר שיש צורך להרחיב את היקפו, לשנותו או לנקוט בהליכים אחרים או נוספים לצורך הצלת חיים או למניעת נזק גופני, לרבות פעולות כירורגיות שלא ניתן לצפותם כעת בוודאות או במלואם אך משמעותם הובהרה לי. לפיכך אני מסכים/ה גם לאותה הרחבה, שנוי או ביצוע הליכים אחרים או נוספים, לרבות פעולות כירורגיות שלדעת רופאי המוסד יהיו חיוניים או דרושים במהלך הטיפול העיקרי או מיד לאחריו. הסכמתי ניתנת בזאת גם למתן תרופות הרגעה ואלחוש מקומי לאחר שהוסבר לי שהשימוש בתרופות הרגעה עלול לגרום, לעיתים נדירות, להפרעות בנשימה ולהפרעות בפעילות הלב בעיקר אצל חולי לב וחולי מערכת הנשימה, וכן הסיכון האפשרי של תגובה אלרגית בדרגות שונות לחומר המאלחש. אני יודעת/מסכים/ה לכך שהטיפול העיקרי וכל ההליכים האחרים ייעשו ביד מי שהדבר יוטל עליו, בהתאם לנהלים ולהוראות של המוסד וכי לא הובטח לי שיעשו, כולם או חלקם, ביד אדם מסוים, ובלבד שיעשו באחריות המקובלת במוסד בכפוף לחוק.

תאריך _____ שעה _____ חתימת החולה _____
שם האפוסטרופוס (קירבה) _____ חתימת האפוסטרופוס (במקרה של פסול דין קטין או חולה נפש)

אני מאשר/ת כי הסברתי בעל פה לחולה / לאפוסטרופוס של החולה* את כל האמור לעיל בפירוט הדרוש וכי הוא/היא חתם/ה על הסכמה בפני לאחר ששוכנעתי כי הבין/ה את הסברי במלואם.

שם הרופא/ה _____ חתימת הרופא/ה _____ מס' רישיון _____

דף מידע והנחיות למטופל/ת

לכבוד הרופא/ה המטפל/ת,

מטופל/ת ממרפאתך מוזמנ/ת לבדיקת קולונוסקופיה במכוננו.

הדרכת המטופל/ת בדבר נטילת תרופות כרוניות

- מטופלים עם יתר לחץ דם או מחלות לב
 - ✓ יש ליטול כרגיל גם ביום הבדיקה, למרות הצום.
- מטופלים עם סוכרת
 - ✓ לא ליטול/להזריק תרופות עבור סוכרת בבוקר הבדיקה.
 - ✓ יש להביא אינסולין וארוחה קלה לשימוש לאחר הבדיקה.
- מטופלים הנוטלים מדללי דם

להלן הנחיות כלליות להפסקת טיפול בתכשירים השונים. יש להעריך כל מטופל לגופו ולשקול טיפול חלופי מתאים לפי הצורך:

 - ✓ אספירין (על סוגיו השונים) אין צורך להפסיק לפני גסטרוסקופיה שגרתית. במידה ומתוכננת כריתה/סימון פוליפ, הרחבות למיניהן, טיפול בלייזר(ארגון), או קשירת דליות יש להפסיק את הטיפול שבוע לפני הבדיקה.
 - ✓ נוגדי טסיות מסוג פלוויקס PLAVIX, ברילינטה, אפיינט ודומיהם, יש להפסיק 7 ימים טרם הבדיקה.
 - ✓ נוגדי קרישה מסוג קומאדין COUMADIN, סינטרום SINTROM יש להפסיק 5 ימים טרם הבדיקה ולבצע בדיקת דם-תפקודי קרישה(INR) יום טרם הבדיקה.
 - ✓ נוגדי קרישה חדשים מסוג קסרלטו XARELTO, אליקוויס ELIQUIS, פרדקסה PRADAXA יש להפסיק לכל הפחות 48 שעות טרם כל בדיקה אנדוסקופית.
 - ✓ קלקסן CLEXAN יש להזריק עד 12 שעות לפני הבדיקה המיועדת
- יש להפסיק נטילת תרופות המכילות ברזל, ביסמוט או פחם 5 ימים לפני הבדיקה
- במקרה של שימוש קבוע במשלשלים יש להמשיך ליטול את התרופות המשלשלות כרגיל, בנוסף להוראות ההכנה.

נא לצייד את המטופל/ת במסמכים המתאימים

- מכתב הפניה בו מפורטות האבחנות הרפואיות, רשימת תרופות עדכנית וסיבת הבדיקה.
- יש לוודא שבמכתב מצויינות גם רגישות לתרופות, מחלות מדבקות או מחלות הגורמות לדמם וכן במידה ולמטופל יש קוצב לב מלאכותי(PACEMAKER) ו/או דפיברילטור
- **תשובת בדיקות דם עדכניות לספירת דם ותפקודי קרישה עד שבועיים ממועד הבדיקה**
- מסמכים אודות בדיקות קודמות רלוונטיות
- **המרשם הבא כמפורט:**

שם תרופה	מינון	אופן מתן	תדירות	משך	יחידת זמן
MEROKEN 3L	1	PO	חד פעמי	1	יום
PRAMIN 10MG	2	PO	פעמיים	1	יום
LAXADIN 5MG	2	PO	פעם ביום	3	ימים
FLEET ENEMA	1	PR	חד פעמי	1	יום

בסיום הבדיקה המטופל יקבל דו"ח מפורט בצירוף המלצות להמשך טיפול ומעקב.

בברכה,

המכון למחלות דרכי העיכול והכבד

מרכז רפואי סוראסקי תל אביב

לשאלות וברורים ניתן לפנות למכון הגסטרו :

טלפון: 03-6974969 פקס: 03-6974460 מייל: Gastro-dep@tlvmc.gov.il